

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Δ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Ένας αλλιώτικος Σεπτέμβρης»

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΙΧΑΛΑΚΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ένας αλλιώτικος Σεπτέμβρης

Δημιουργός

Κατερίνα Μιχαλάκου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Δ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Αύγουστος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», τεύχος α΄, ενότητα 1: Ένα ακόμα σκαλί.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Εικονικός χώρος: ιστολόγιο τάξης, ιστοσελίδα τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την εργασία σε ομάδες και να γνωρίζουν βασικές γνώσεις χρήσης Η/Υ.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει κάνει εγκατάσταση των λογισμικών Cartoon Story Maker και ShapeCollage και να έχει εξοικειωθεί σε ικανοποιητικό βαθμό ως προς τη χρήση τους, προκειμένου να είναι σε θέση να κατευθύνει και να βοηθήσει τους μαθητές.

Το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει φορητούς υπολογιστές ή εργαστήριο Η/Υ και βιντεοπροβολέα ή διαδραστικό πίνακα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο στοχεύει στο να εμπλέξει τους μαθητές σε μία σειρά ευχάριστων δραστηριοτήτων που έχουν επιλέξει μόνοι τους. Στόχος των μαθητών μέσα από αυτές τις δραστηριότητες είναι να δημιουργήσουν ένα ευχάριστο κλίμα έναρξης της σχολικής χρονιάς, που θα μειώσει το άγχος των εμπλεκόμενων στο σχολείο και θα καλωσορίσει με ένα πρωτόγνωρο τρόπο τυχόν καινούριες ελεύσεις μαθητών.

Σε ένα πρώτο επίπεδο, οι μαθητές συζητούν, προτείνουν, ανταλλάσσουν γνώμες και απόψεις, επιχειρηματολογούν, διαλέγονται. Οι ιδέες καταγράφονται, βελτιώνονται και τροποποιούνται. Σε δεύτερο επίπεδο, οι μαθητές ενσαρκώνουν το περιεχόμενο των συζητήσεών τους σε μια εικονογραφημένη ιστορία. Η εργασία στο επίπεδο αυτό γίνεται σε ομάδες. Πέρα από την εικονογραφημένη ιστορία οι μαθητές επεξεργάζονται και κάποια φύλλα εργασίας που οδηγούν στη δημιουργία αφίσας και πρόσκλησης, τα οποία αργότερα ενσωματώνονται στην ιστορία. Σε ένα τρίτο επίπεδο, οι μαθητές εκτελούν κάποιες ή και όλες τις δραστηριότητες που προτείνουν στα

πλαίσια του αλλιώτικου Σεπτέμβρη, αν φυσικά υπάρχει χρόνος υλοποίησης όλων των δραστηριοτήτων. Οργανώνεται δηλαδή ένα μονοήμερο ή διήμερο φεστιβάλ Σεπτέμβρη με διάφορα δράματα και εκδηλώσεις.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Βασικός στόχος της διδασκαλίας του μαθήματος της Γλώσσας στο Δημοτικό σχολείο είναι η καλλιέργεια του προφορικού και γραπτού λόγου των μαθητών μέσα από την αλληλεπίδρασή τους με το κοινωνικό γίνεσθαι και όχι μέσα από τη σειρά επεξεργασία των δομικών στοιχείων της γλώσσας. Οι εργασίες στις οποίες εμπλέκονται οι μαθητές θα πρέπει να έχουν νόημα και να αποσκοπούν σε κάτι που θα ενδιαφέρει και θα προσελκύει τους μαθητές. Μέσα σε αυτό το επικοινωνιακό πλαίσιο, οι μαθητές οργανώνουν ένα φεστιβάλ ενώ παράλληλα εξασκούνται στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου. Πέρα από τις γλωσσικές επιδιώξεις, οι μαθητές μαθαίνουν να κοινωνικοποιούνται, να συνεργάζονται, να ενδιαφέρονται για τους άλλους και να δρουν σαν ενεργοί πολίτες.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές:

- Μαθαίνουν να συνεργάζονται.
- Δρουν σαν ενεργοί πολίτες.
- Μαθαίνουν να διαλέγονται.
- Συνειδητοποιούν τις δικές τους ανάγκες.
- Σέβονται τις ανάγκες των συμμαθητών τους.
- Μαθαίνουν να «διαβάζουν» τα συναισθήματά τους.
- Ασκούνται σε εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των προβλημάτων που τους απασχολούν.

- Σκέπτονται κριτικά.
- Μαθαίνουν να αξιολογούν και να αξιολογούνται.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές:

- Ασκούνται στην παραγωγή προφορικού λόγου.
- Μαθαίνουν να συντάσσουν διαλόγους.
- Ασκούνται στη χρήση αφηγηματικού λόγου.
- Ασκούνται στη δημιουργία του κειμενικού είδους της αφίσας.
- Ασκούνται στη δημιουργία του κειμενικού είδους της πρόσκλησης.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές:

- Μαθαίνουν να φτιάχνουν εικονογραφημένες ιστορίες.
- Ασκούνται στη χρήση λογισμικών που οδηγούν στην αφίσα.
- Μαθαίνουν να δημιουργούν κολλάζ από φωτογραφίες.
- Ασκούνται στη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων.
- Μαθαίνουν να δρουν σαν ενεργά μέλη μέσα στη μαθητική κοινότητα μέσω της χρήσης του μαθητικού ιστολογίου.

Διδακτικές πρακτικές

Η δεξιότητα συνεργασίας, η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, η συνειδητοποίηση των αναγκών τους και ο σεβασμός των αναγκών των άλλων, καθώς και η στάση αυτενέργειας που απορρέει από το άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία αποτελούν τις βασικές στάσεις και δεξιότητες με τις οποίες θωρακίζουμε τους μαθητές μας μέσα από την υλοποίηση του παρόντος σεναρίου.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Εδώ γίνεται αναφορά σε ένα γεγονός, σε έναν προβληματισμό ή ακόμη σε κάποιο θέμα του σχολικού εγχειριδίου ή τη διεξαγωγή μιας σχολικής γιορτής ή εκδρομής ή των εκλογών για την ανάδειξη του μαθητικού συμβουλίου ή κάποια άλλη εξωσχολική δραστηριότητα που θα ήθελε η τάξη να πραγματοποιήσει. Απαντώ σε υποθετικά ερωτήματα: Γιατί επιλέγω αυτό το θέμα, ποιες ιδιαιτερότητες της τάξης με ωθούν σε αυτό το θέμα/σενάριο; Γιατί διαλέγω να κάνω αυτό το σενάριο (π.χ. ένας στοιχειώδης και αυτονόητος λόγος θα ήταν η ενημέρωση της ύλης διδασκαλίας).

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο υλοποιείται στα πλαίσια της ενότητας 1 «Ένα ακόμα σκαλί» του σχολικού βιβλίου «Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το σενάριο κάνει χρήση λογισμικών που κινητοποιούν το ενδιαφέρον των μαθητών. Το Cartoon Story Maker δίνει τη δυνατότητα εξάσκησης του γραπτού λόγου και συγκεκριμένα του διαλόγου μέσα από ένα πολύ ευχάριστο περιβάλλον με πολυτροπικά στοιχεία παρουσίασης που προσφέρονται μέσα από την εικονογραφημένη ιστορία.

Παρομοίως και τα άλλα λογισμικά όπως το ShapeCollage και η δημιουργία αφίσας προσφέρονται για διδακτική αξιοποίηση κυρίως μέσω της πολυτροπικότητας των κειμένων που μπορούν να παραγάγουν.

Τέλος, το ιστολόγιο βοηθά την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία μέσα στη μαθητική κοινότητα, καθώς λειτουργεί ως ένα περιβάλλον δημοσιοποίησης πληροφοριών.

Κείμενα

Γαλάτεια Γρηγοριάδου – Σουρέλη, «[Ενα ακόμα σκαλί](#)», στο «Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», τεύχος α΄, σελίδα 17.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^ο διδακτικό δίωρο

Έχει προηγηθεί η επεξεργασία του κειμένου «[Ενα ακόμα σκαλί](#)» που βρίσκεται στη σελίδα 17 του σχολικού βιβλίου. Ο εκπαιδευτικός ωθεί τους μαθητές σε μια συζήτηση που μπορεί να αναπτυχθεί στους ακόλουθους άξονες:

- ✓ Συναισθήματα που νιώθουν οι μαθητές με την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Θετικά και αρνητικά.
- ✓ Προτάσεις που θα οδηγήσουν στην ανατροπή της υπάρχουσας κατάστασης – σε περίπτωση που αυτή δημιουργεί αρνητικά συναισθήματα (για παράδειγμα, να μην υπάρχουν καθόλου μαθήματα τον Σεπτέμβρη).

Οι ιδέες μπορούν να καταγραφούν με το SmartArt, ένα εργαλείο που παρέχεται μέσω του επεξεργαστή κειμένου Word 2010 για οπτική κοινοποίηση πληροφοριών. Με τον τρόπο αυτό ομαδοποιούνται και προσφέρονται καλύτερα για περαιτέρω επεξεργασία από τους μαθητές. Προσφέρονται διάφοροι τρόποι που μπορεί κανείς να οπτικοποιήσει τις πληροφορίες του όπως πυραμίδα, κύκλος, ακτίνα και άλλοι. Εδώ έχουμε επιλέξει να δώσουμε ένα παράδειγμα με τον κύκλο.

Από την κεντρική μπάρα του επεξεργαστή κειμένου Word επιλέγουμε Εισαγωγή > SmartArt και στη συνέχεια οι σημειώσεις μας καταγράφονται με τη μορφή που θέλουμε να έχουν.

Η καταγραφή μπορεί να γίνει με δύο τρόπους, ανάλογα με τις ικανότητες της κάθε τάξης:

- από τον εκπαιδευτικό σε έναν κεντρικό υπολογιστή και οι πληροφορίες να προβάλλονται στην τάξη,

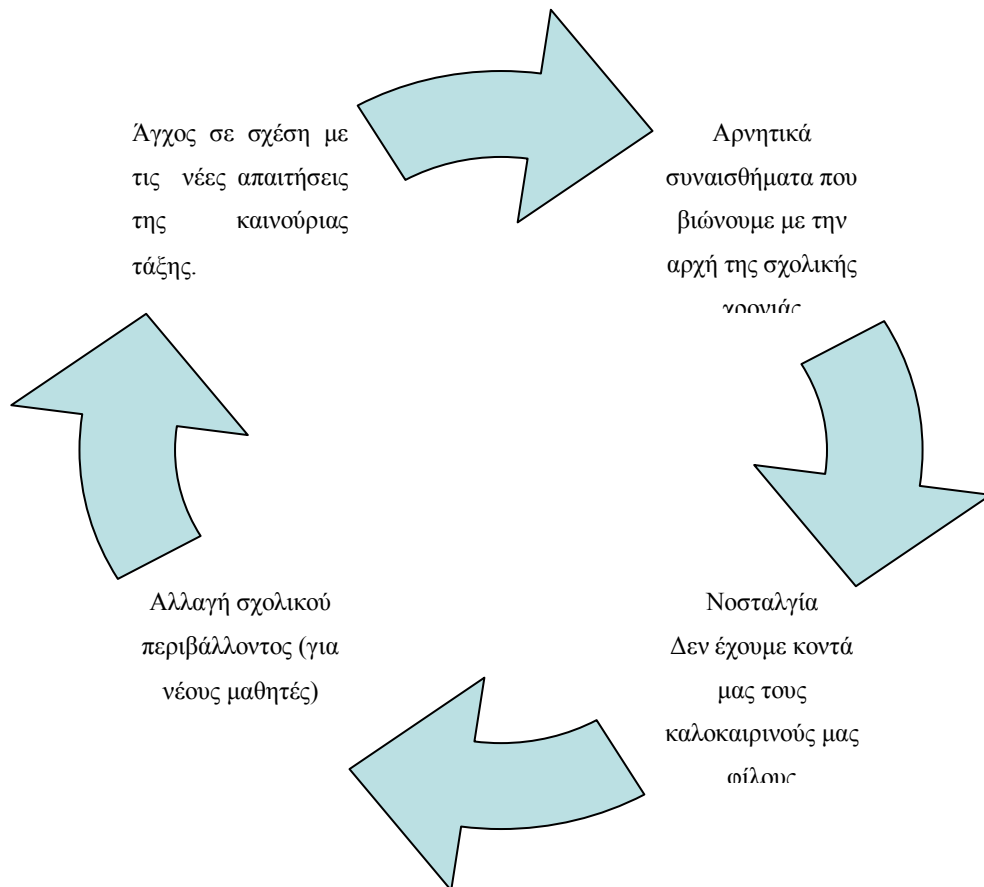

- από τους μαθητές, οι οποίοι στην περίπτωση αυτή είναι χωρισμένοι σε ομάδες, και μετά το τέλος των εργασιών, η κάθε ομάδα παρουσιάζει το δικό της σχήμα.

Εναλλακτικά, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ένα άλλο λογισμικό ομαδοποίησης και ιδεοκαταιγισμού, όπως το Inspiration.

Εδώ δίνεται ένα παράδειγμα συλλογής συναισθημάτων με το εργαλείο SmartArt.

2^ο και 3^ο διδακτικό δίωρο: κατασκευή εικονογραφημένης ιστορίας

Οι μαθητές, έχοντας στη διάθεσή τους το υλικό και τις πληροφορίες που μαζεύτηκαν από το πρώτο διδακτικό δίωρο, προσπαθούν να μετατρέψουν τη συζήτησή τους και τους προβληματισμούς τους σε μία εικονογραφημένη ιστορία. Η εικονογραφημένη ιστορία γίνεται με τη βοήθεια του λογισμικού Cartoon Story Maker. Ακολουθούμε τα εξής βήματα:

- ✓ Κάνουμε εγκατάσταση του λογισμικού Cartoon Story Maker
- ✓ Εμφανίζεται στην οθόνη μας το περιβάλλον του λογισμικού, όπου κάνουμε τις επιλογές που επιθυμούμε.

- ✓ Εξηγούμε στους μαθητές πώς επιλέγουμε τους ήρωες, το φόντο, καθώς και τον τρόπο που εισάγουμε το κείμενό μας. Το λογισμικό διαθέτει και δυνατότητα εισαγωγής φωτογραφιών από αρχείο, συνεπώς οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν οικεία πρόσωπα και περιβάλλοντα, για να φτιάξουν την ιστορία τους.

- ✓ Χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει και από δύο ή τρία πλαίσια (frames), όπου θα αναπτύσσεται και από μία πρόταση που θα υλοποιηθεί στα πλαίσια του «Αλλιώτικου Σεπτεμβρη». Το κάθε πλαίσιο ή

ομάδα πλαισίων θα είναι και μία θεματική – ένας προβληματισμός και μία πρόταση που θα τον επιλύει. Για παράδειγμα, ο προβληματισμός θα μπορούσε να είναι η νοσταλγία που νιώθουν οι μαθητές για τις καλοκαιρινές τους διακοπές.

- ✓ Στα πλαίσια αυτού του προβληματισμού θα μπορούσε να προταθεί μία έκθεση με αντικείμενα που έχουν συλλέξει οι μαθητές από το καλοκαίρι, με πίνακες που μπορούν να δημιουργήσουν με θέμα το καλοκαίρι ή ακόμα και φωτογραφίες ή φωτοκολάζ. Για τη δημιουργία αυτής της έκθεσης, οι μαθητές ετοιμάζουν μία αφίσα, για να κοινοποιήσουν το γεγονός στη σχολική κοινότητα.

Στο σημείο αυτό δίνουμε στους μαθητές τα φύλλα εργασίας που περιέχουν τις αντίστοιχες οδηγίες. Έχουμε ετοιμάσει ένα φύλλο εργασίας για [δημιουργία αφίσας](#) και ένα για [δημιουργία κολλάζ](#).

Αφού δημιουργηθούν τα πλαίσια από τις ομάδες, τα προβάλλουμε όλα μαζί στον βιντεοπροβολέα και δουλεύοντας στην ολομέλεια της τάξης, μοντάρουμε την ιστορία, για να υπάρχει μία συνέχεια και συνοχή. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές αξιολογούν τα κείμενά τους και ασκούνται στον έλεγχο των παραγόμενων κειμένων τους αναφορικά με:

- δείκτες συνοχής και συνεκτικότητας
- λογική σειρά των γεγονότων
- χρόνους
- ορθογραφία

(βλ. [φύλλο εργασίας 3](#))

Στο τέλος, εκτυπώνουμε τα πλαίσια και αναρτούμε την ιστορία στο ταμπλό της τάξης. Μπορούμε επίσης να ανεβάσουμε την ιστορία στο ιστολόγιο του σχολείου ή της τάξης με τίτλο «ένas αλλιώτικος Σεπτέμβρης»

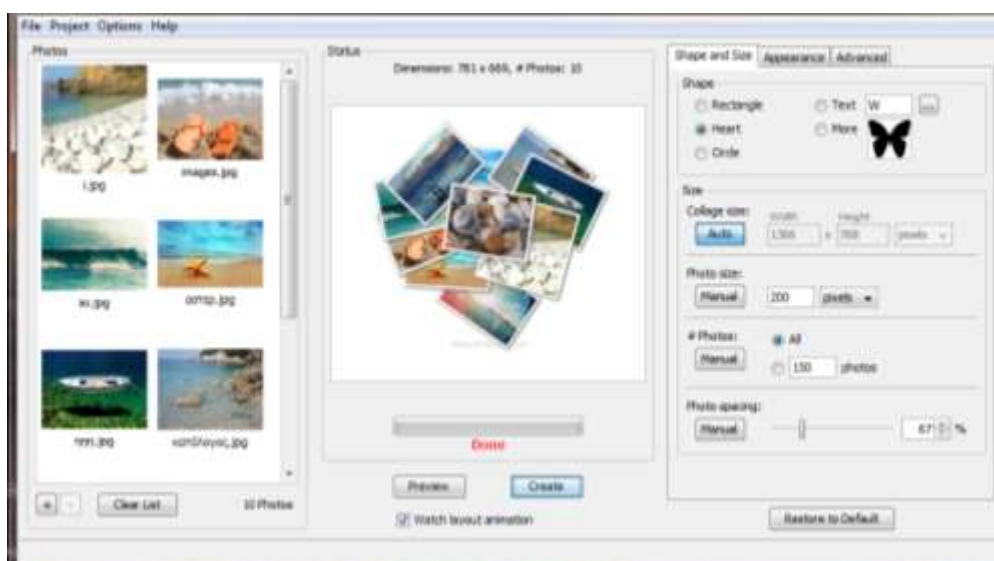

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας 1: δημιουργία κολλάζ

Μπορείτε να δημιουργήσετε ένα κολλάζ από τις αγαπημένες σας φωτογραφίες του καλοκαιριού ακολουθώντας τα εξής βήματα:

- Κάντε εγκατάσταση του λογισμικού Shape Collage από τη διεύθυνση www.shapecollage.com
- Επιλέξτε από το κεντρικό μενού file και περάστε στο πρόγραμμα τον φάκελο με τις φωτογραφίες που θέλετε.
- Επιλέξτε σχήμα στο πάνω δεξί μέρος της κεντρικής οθόνης.
- Σώστε το αρχείο με το κολλάζ στον φάκελο «οι εικόνες μου».

Φύλλο εργασίας 2: δημιουργία αφίσας

Φτιάξτε μία αφίσα όπου θα κοινοποιήσετε τις λεπτομέρειες για την έκθεση με θέμα «αναμνήσεις από το καλοκαίρι» που θα λάβει χώρα στο σχολείο σας.

Μπορείτε να δημιουργήσετε μία αφίσα ακολουθώντας τα εξής βήματα:

- Πληκτρολογήστε τη σελίδα www.glogster.com και κάντε μία εγγραφή.
- Στην κεντρική σελίδα που σας εμφανίζεται επιλέξτε ‘create new glog’.
- Στη συνέχεια επιλέξτε ‘poster glog’.

Φύλλο εργασίας 3

Αφού φτιάξετε τους διαλόγους στο Cartoon Story Maker, ελέγξτε αν είναι σωστοί. Μπορείτε να το κάνετε πιο αποτελεσματικά αν ελέγξετε επιμέρους τομείς όπως:

- **ορθογραφία**
- **τη λογική σειρά των γεγονότων**
- **σύνδεση μεταξύ των διαλόγων αλλά και μέσα στους διαλόγους.**

Τέτοιες λέξεις είναι: εφόσον, διότι, ύστερα, κατόπιν, μετά από αυτό, κατά πρώτο, κατά δεύτερο κλπ

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Στα πλαίσια της έκθεσης που προτείνεται να κάνουν οι μαθητές με θέμα «αναμνήσεις από το καλοκαίρι», θα μπορούσε να οργανωθεί και ένα παζάρι όπου θα μαζευτούν χρήματα που θα καλύψουν τις ανάγκες του σχολείου. Με τον τρόπο αυτό δίνεται και μια κοινωφελής διάσταση με πρωταγωνιστές τους μαθητές και ταυτόχρονα ένα άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Για να μπορέσει να δουλέψει το σενάριο σωστά, θα πρέπει να ισχύει η προϋπόθεση ότι κάποιοι μαθητές βιώνουν αρνητικά συναισθήματα τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Αν κάτι τέτοιο δεν προκύψει από την ανίχνευση των συναισθημάτων που προκαλούμε κατά τη διάρκεια του πρώτου διδακτικού δίωρου, τότε μπορούμε να πούμε στους μαθητές ότι θέλουμε να δημιουργήσουμε μια διαφορετική ατμόσφαιρα τον Σεπτέμβρη με ευκαιρία την έναρξη της σχολικής χρονιάς και να προχωρήσουμε στην υλοποίηση του σεναρίου.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κουτσογιάννης Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη, ΙΝΣ

Πολίτης Π. 2001. *Προφορικός και γραπτός λόγος*, Πύλη για την Ελληνική γλώσσα, εγκυκλοπαιδικός οδηγός.

Χατζησαββίδης, Σ. & Μ. Αλεξίου. 2011. *Μεθοδολογία και διαδικασίες ανάπτυξης εκπαιδευτικών σεναρίων στα Γλωσσικά μαθήματα*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.